ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ
ՍԻՐԻԱ տար. 60 ղ. ոսկեղր.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 35 » »
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրկ. 4 տոլար
ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 2,50 »
ԻՐԱԳ ԵՒ ԳՐԱԿ. 1 Անգ. ոսկի
Տէր եւ Տնօրէն՝ Հ. ՊԱԼԵԱՆ
ՁԵՌՔԷ ՀԱՍՏ 3,50 Ղրուշ

ԱԶԳԱՏ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ
15
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1930

«AZTAG»
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Gd. LIBAN
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

Գ. ՏԱՐԻ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ — Թիւ 274

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲԱՆ

Գաղթականաց Խնամատարական Մարմնին կողմէ քննութեան համար վերջին անգամ Հասիշէ և Գամբշլը ղրկուող պատուիրակութեան անդամներէն երկուքը վերադարձած են Հալէպ և ներկայացուցած իրենց տեղեկագիրը՝ պատկան մարմնին։

Տեղեկագիրը շատ դառնութեամբ գիտել կուտայ թէ՝ 50-60 ընտանիքներ արդէն հայակարօտ վիճակ մը ունին և քանի մը շաբթուան ընթացքին պիտի կրկնապատկուի կարօտներու թիւը, եթէ հիմնական կարգադրութիւններ չըլլան։ Խնամատարական Մարմինն ու միջազգային բարեսէր հաստատութիւնները այլևս ապուր և հաց պէտք է հայցնեն՝ անօթի չի մեռցնելու համար 3-4000 գաղթականները, որոնք չեն ուզեր բեռ դառնալ ազգին և պատրաստ են չարաչար ուշխատիլ և ճակտի քրտինքով ապրիլ։

Եւ մինչև ե՞րբ նպաստընկալ պիտի մնան մեր այդ դժբաղդ նայրենակիցները։ Երիտասարդներ և չափահաս աղջիկներ պիտի պսպսեն որ պատառ մը հաց և պնակ մը ապուր ողորմութիւն տրուի իրենց։

Որքան ուշ սկսինք գործի, այնքան աւելի մեծ դժուարութիւններու պիտի հանդիպի՛ք և որքան մեծ յոյսեր կապենք օտարներուն, այնքան անփառունակ արդիւնք պիտի վայելենք և մեծ յուսախաբութիւններու պիտի մատնուինք։ Միակ և վճռական դարմանը այս աղետալի՛ացութեան, զանոնք հողին ու արօրին կապելն է։ Բերրի և անմշակ ընդարձակ հողեր կան Հասիշէի մէջ։ տեղական հովանաւոր իշխանութիւնները կը խոստանան մէն դիւրութիւն ընծայել անոնց և նպաստել տեղաւորման աշխատանքներուն։ Հասիշէ-Գամբշլը շրջանը նաև ապահով է քաղաքական տեսակէտով և կրնայ յարաբերութեան մէջ ըլլալ հայաստանի կեդրոններու հետ։

Ուրեմն փրկութեան միակ ճամբան գաղթականներու այդ թանձր հոդերուն վրայ հաստատուիլն ու լծկանի մը տէր դառնալն է։ Ցեղոյ նորեկները ժիր ու չարքաշ գիւղացիներ են և տարիներու ընթացքին քիւրտ և թիւրք պէկերու ու աղաներու ագարակներուն մէջ սարկօրէն աշխատեր են՝ մի միայն չոր հացի մը համար։ Անոնք ոչ միայն շուտով ինքնապահ կրնան դառնալ, այլ մեծ բան մը կըլլան այս երկրին համար։ Եւ անգամ մը որ քանի մը զար հոգիի համար հաստատ կայաններ շինենք, այլևս դիւրացած կըլլանք յառաջիկայ գարնան Թիւրքիայէն գալիք նոր գաղթականներու տեղաւորումը։

Սակայն ինչպէ՞ս գլուխ պիտի հանենք այդ ծրագիրը։

Պիտի սպասե՞նք որ ուրիշներ շարժին, սկսին և ի կատար հանեն մեր փրկութեան գործը։

Զարաչար կը խաբուինք եթէ այդպէս մտածենք։ Մի միայն այդ ծրագրի ուսումնասիրութիւնը ամիսներ կը պահանջէ, իսկ գործի ձեռնարկելը՝ հաւանական է տարի մը։ Եւ օտարը ինչո՞ւ պիտի աճապարէ, չէ՞ որ վերքը մեր մատին վրայ է և միայն մենք զգանք անոր ցաւը։ Եթէ ուզեն մեզ օգնել օտարները մենք անհրաժեշտ կարիքներ ունինք և անթիւ կարօտներ։ այժմ մի միայն հոդ մը հողի և զոյգ մը լծկանի համար կը մտածենք մենք։ դեռ համար պէտքեր պիտի ունենանք՝ դպրոց, եկեղեցի, երկրագործական մեքենաներ, տուներ, խանութներ հայլն։

Իսկ եթէ վաղը սկսին Սիւրիական ստհմաններ թափուիլ Անատոլու մնացած մեր տասնեակ հազար խլեակները, ո՞վ պիտի հոգայ և տեղաւորէ զանոնք։ չէ՞ որ բոլորն ալ կողոպտուած և ամբողջ վիճակի մէջ դուրս պիտի գան թրքական դժոխքէն։ Օրը բարեսէր ընկերութիւններն ու հայասէր հաստատութիւնները եթէ իսկապէս կը հետաքրքրուին մեր բարօրութեամբն ու հանգիստով, թող իրենք շարունակեն իրենց ուսումնասիրութիւններն ու աշխատանքները և օժանդակեն մեր ձեռնարկին։

Համբերութիւն չունին մեր գաղթականները և կը մտածեն թիւրքիա վերադառնալ, եթէ ազգը պէտք եղած օգնութիւնը ղրկայ իրենցմէ։ Զեն ուզեր նաև մուրացկանի պէս անվերջ ձեռք կարել և ողորմութիւն հայցել։ Առողջ և աշխատասէր երիտասարդը չուզեր նպաստընկալ դառնալ։

Մեր բոլոր յոյսը պէտք է դնենք մեր սեփական ժիջոցներուն վրայ և աշխատինք այս քանի մը հազար գաղթականներու տեղաւորումը ապահովել։ Հակայ գումարներու և մեր կարողութենէն վեր հարցերու չի կարօտիր այդ ծրագրի գործադրութիւնը։ Գումարը մէկ միլիոն ֆրանք պէտք է 3000 գաղթականներու հոգի և լծկանի տէր դառնալուն համար։ Հայ գաղութներէն շատերէ արդէն սթափած և հանգանակութեան ձեռնարկած են։ Եղած հանգանակութեանց ընթացքը ցոյց կուտայ որ մեր գաղութները իրենց կարելին կընեն շուտով նպաստ հասցնելու համար գաղթականներուն։ Դեռ ամերիկահայ գաղութը չ'արձագանգեց վստահ մեզ որ ինչպէս միշտ, այս անգամ ևս ամերիկահայութիւնը լիովին իր կատարէ իր պարտականութիւնը և մեծ գումարով մը պիտի մասնակցի այս հայրենասիրական գործին։ Եթէ քիչ մ'ալ ճիգ ընեն թափուր, մէկ միլիոն ֆրանքը արդէն դիւրութեամբ հաւաքուելու է։

Ինչպէս հաղորդած էինք մեր նեռագիրներու բաժնին մէջ, Մարսիլիոյ մէջ, հայ մը հինգ հոգի բոպանցնած է։ Այս մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը քաղենք Ֆրանսական թերթերէն։

Մարսիլիոյ էքս գացող ճամբուն վրայ ծառազարդ բլուրներ կան։ Այդ բարձունքներուն գագաթը՝ Սիրրի կոչուած հողաբլուրը գընուած է համեստ, ժուժկալ ու աշխատասէր հայ գաղթականներու կողմէ, որոնք կ'աշխատին Սէն Լուի արուարձանին մէջ։ Իրաքանչիւր հայ աշխատաւոր իր զընած պատառ մը հողին վրայ ինք իր ձեռքով կառուցած է համեստ տնակ մը, ուր կը բնակի ընտանիքով։

Յովհաննէս Յարութիւնեան, 43 տարեկան հայ մը, որ դիւերները կ'աշխատէր շաքարի գործարանին մէջ, երեք տարի առաջ նոյն տեղը գնած էր հող մը և ցերեկուան իր պարապոյ ժամերուն շինած էր տնակը, ուր կ'ապրէր իր կնոջ Մարիամի հետ (ծնեալ Զէրչեան), այն ատեն 27 տարեկան և աղջկան հետ՝ 7 տարեկան։

Քանի մը շաբաթ առաջ Տիկ. Յարութիւնեանի սրունքը կոտրեցաւ արկածի մը հետեւանքով։ Այս դէպքը դժուութիւն առաջ բերաւ ընտանիքին մէջ։ Յարութիւնեան զայրացաւ մասնաւորապէս իր զոքանչին՝ այրի տիկին Զէրչեանի դէմ՝ 85 տարեկան, ըսելով որ աղջիկը երեսի վրայ ձղած էր՝ սրունքը կոտրածՀՀորը, չէր խնամած՝ զայն և ծաղրած էր անոր վերքը։ Զոքանչը կը բնակէր մօտակայ տուն մը՝ իր միւս երկու աղջիկներուն հետ, որոնց մէկը ամուսնացած էր Եղուարդ Զագրեանի հետ, գործաւոր իւղի գործարանին մէջ։ Վէճ ծագեցաւ մէկ կողմէ Յարութիւնեանի միւս կողմէ իր զոքանչին, քենիներուն և քենեկալի միջև։ Մէկ խօսքով, երկու ազգական ընտանիքներու միջև առաջ եկաւ խուլ թշնամութիւն մը որ ի վերջոյ պիտի յանգէր եղերական արդիւնքին։

Ուրբաթ ժամը 18,45ին Յարութիւնեան տունէն ելլելով գնաց քենակալին մօտ, բայց տունը չրգտաւ զայն։ Յարութիւնեան ետ կը դառնար, երբ ճամբան հանդիպեցաւ զոքանչին։ Առանց բան արտասանելու, չիտակ քաշեց անոր վրայ և ճիչդ սրտին ուղղուած գընդակով մը վայրկեանական դետին տապալեց զայն։ Հապա՛ առաջին ոճիրը գործած էր, երբ տեսաւ որ կուգայ իր քենին՝ Մաքրուհի Զաքրեան, 25 տարեկան։ Դեռ հասկցած չէր թէ ի՛նչ կանցնի կը դառնայ, երբ Յարութիւնեան անոր գլխուն գնդակ մը պարպելով գետին փռեց զայն։

Երկու դիակները հոն ձգելով, Յարութիւնեան կրկին Քենեկալին տունը կ'ուղէր երթալ, երբ կինը կանչեց զինքը։ Ասոր վրայ ետ դարձաւ ու գնաց տեղն ու տեղը սպաննեց նաև իր կինը։

Թիւրք մարդասպանը այդքանով ալ չգոհացաւ իր վայրագ կատաղութեան մէջ գեռ ուրիշ զոհեր ալ կը փնտռէր։ Ճիշտ հոն ուր քիչ մը առաջ սպաննած էր իր զոքանչին քենին, սպաննեց նաև իր միւս քենին Տիկ. Մարի տօնիկեան, 28 տարեկան՝ մայր 4 տարեկան աղջնակի մը, ու ծանրապէս վիրաւորեց երրորդ այրի քենին՝ Անանա Կարապետեան՝ 33 տարեկան, ինչպէս նաև ուրիշ ազգական մը՝ Սարգիս խաչիկեան՝ 30 տարեկան, հայր երկու զաւակներու։

Բարեպատեհ դիպուածով մը մահուրնէ ազատեցաւ Յարութիւնեանի քենեկալը՝ Զաքրեան, որ առաջին զոհը պիտի ըլլար. Զաքրեան սայլակի մը մէջ կղմինտր լեցուցած տուն կը դառնար երբ զայն տեսնելով Յարութիւնեան վրան խոյացաւ և հինգ ձեռք զէնք պարպեց անոր ուղղութեամբ. միայն մէկ գնդակ հանդիպեցաւ աջ թեւին. Զաքրեան դեղարանի մը մէջ վէրքը կապել տալէ վերջ, հեռաձայնեց ոստիկանութեան։ Շուտով դէպքին վայրը հասան հեծանաւորդ ոստիկաններ զոր տեսնելով, Յարութիւնեան որ քենեկալին տան պատչգամին վրայ կը գտնուէր, երկու գնդակ պարպեց դանկին և դիտապատ ինկաւ գետին։ Այս բոլորը տեւած էր 10 վայրկեան միայն։

Այս զարհուրելի ոճիրը մեծապէս յուզեց և սուգի ենթարկեց Սիրրիի ամբողջ հայ բնակչութիւնը։ Մարդասպանի դիակին վրայ գտնուեցան երկու զէնքեր, զոր գործածած էր. մէկը 9 միլիմեթրոց Փարապէլլում մը, միւսը՝ 6,3 միլիմեթրոց ատրճանակ մը։

կ'ապահովեն մեր գաղութները և պէտք իսկ չի մնար Բարեգործականի և այլ հաստատութեանց օժանդակութեանց։

Ուրեմն պէտք է կանոնաւոր աշխատանք թափել և ուժ տալ հանգանակութեանց։ Հալէպի Գաղթ. Խնամատարական Մարմինը որ կը վայելէ Վեհափառի նախագահութիւնը, պէտք է շուտով համապատասխան աշխատանքի լծուի և դիմումներ կատարէ բոլոր հայկ. գաղութներուն, քանի որ ամենածանր պարտականութիւնը ինք ստանձնած է։ Դժբաղդաբար ցարդ կոչ մ'իսկ չի հրատարակեց Խնամատարական Մարմինը։

Փրկութեան ճամբան հոն ու արօրն է, որուն համար մէկ միլիոն ֆրանք պէտք է։ Եւ այդ գումարը հայ հարուստ մ'իսկ կրնայ դրամագրել՝ առանց երերցնելու իր գանձը։

Իսկ ո՞ր օրերուն պիտի սպասեն մեր բարենպատակ հաստատութիւնները։ Կասկած չի կայ որ բոլորն ալ պիտի նուիրաբերեն իրենց կարելին։ այս յոյժ կարեւոր և փրկարար ձեռնարկին, սակայն որու կոչտեան և զուսնափոխման պիտի դատապարտուին մեր խլեակները։ Երբ երկրի իշխանութիւնները լայն բացուած իրենց թեւերը կ'ընդունին մեզ իրենց ղրկերուն մէջ, ի՞նչ անսպասելի բաղդ մեզ համար։

Ուրեմն շուտով պէտք է գործի սկսիլ և դարուն էն առաջ աւարտել տեղաւորման գործը։

Կը կրկնենք անգամ մըն ալ. օտարներէն սպասել մեր նորեկ գաղթականներու տեղաւորումը, կը նշանակէ մուրացիկ դարձնել զանոնք։ Այս անգամ միայն զոնէ մեր բոլոր յոյսերը մեր սեփական ուժերուն վրայ դնենք և օր առաջ գործի ձեռնարկենք։

ՀԱՅ ՄԸ Կ'ՍՊԱՆԱՆԷ ԻՐ ՀԻՆԳ ԱԶԳԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՍՐՏԱՃՄԼԻԿ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ինչպէս հաղորդած էինք մեր նեռագիրներու բաժնին մէջ, Մարսիլիոյ մէջ, հայ մը հինգ հոգի բոպանցնած է։ Այս մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը քաղենք Ֆրանսական թերթերէն։

Մարսիլիոյ էքս գացող ճամբուն վրայ ծառազարդ բլուրներ կան։ Այդ բարձունքներուն գագաթը՝ Սիրրի կոչուած հողաբլուրը գընուած է համեստ, ժուժկալ ու աշխատասէր հայ գաղթականներու կողմէ, որոնք կ'աշխատին Սէն Լուի արուարձանին մէջ։ Իրաքանչիւր հայ աշխատաւոր իր զընած պատառ մը հողին վրայ ինք իր ձեռքով կառուցած է համեստ տնակ մը, ուր կը բնակի ընտանիքով։

Յովհաննէս Յարութիւնեան, 43 տարեկան հայ մը, որ դիւերները կ'աշխատէր շաքարի գործարանին մէջ, երեք տարի առաջ նոյն տեղը գնած էր հող մը և ցերեկուան իր պարապոյ ժամերուն շինած էր տնակը, ուր կ'ապրէր՝ իր կնոջ Մարիամի հետ (ծնեալ Զէրչեան), այն ատեն 27 տարեկան և աղջկան հետ՝ 7 տարեկան։

Քանի մը շաբաթ առաջ Տիկ. Յարութիւնեանի սրունքը կոտրեցաւ արկածի մը հետեւանքով։ Այս դէպքը դժուութիւն առաջ բերաւ ընտանիքին մէջ։ Յարութիւնեան զայրացաւ մասնաւորապէս իր զոքանչին՝ այրի տիկին Զէրչեանի դէմ՝ 85 տարեկան, ըսելով որ աղջիկը երեսի վրայ ձղած էր՝ սրունքը կոտրածՀՀորը, չէր խնամած՝ զայն և ծաղրած էր անոր վերքը։ Զոքանչը կը բնակէր մօտակայ տուն մը՝ իր միւս երկու աղջիկներուն հետ, որոնց մէկը ամուսնացած էր Եղուարդ Զագրեանի հետ, գործաւոր իւղի գործարանին մէջ։ Վէճ ծագեցաւ մէկ կողմէ Յարութիւնեանի միւս կողմէ իր զոքանչին, քենիներուն և քենեկալի միջև։ Մէկ խօսքով, երկու ազգական ընտանիքներու միջև առաջ եկաւ խուլ թշնամութիւն մը որ ի վերջոյ պիտի յանգէր եղերական արդիւնքին։

Ուրբաթ ժամը 18,45ին Յարութիւնեան տունէն ելլելով գնաց քենակալին մօտ, բայց տունը չրգտաւ զայն։ Յարութիւնեան ետ կը դառնար, երբ ճամբան հանդիպեցաւ զոքանչին։ Առանց բան արտասանելու, չիտակ քաշեց անոր վրայ և ճիչդ սրտին ուղղուած գընդակով մը վայրկեանական դետին տապալեց զայն։ Հապա՛ առաջին ոճիրը գործած էր, երբ տեսաւ որ կուգայ իր քենին՝ Մաքրուհի Զաքրեան, 25 տարեկան։ Դեռ հասկցած չէր թէ ի՛նչ կանցնի կը դառնայ, երբ Յարութիւնեան անոր գլխուն գնդակ մը պարպելով գետին փռեց զայն։

Երկու դիակները հոն ձգելով, Յարութիւնեան կրկին Քենեկալին տունը կ'ուղէր երթալ, երբ կինը կանչեց զինքը։ Ասոր վրայ՝ ետ դարձաւ ու գնաց տեղն ու տեղը սպաննեց նաև իր կինը։

Թիւրք մարդասպանը այդքանով ալ չգոհացաւ իր վայրագ կատաղութեան մէջ դեռ ուրիշ զոհեր ալ կը փնտռէր։ Ճիշտ հոն ուր քիչ մը առաջ սպաննած էր իր զոքանչին քենին, սպաննեց նաև իր միւս քենին Տիկ. Մարի տօնիկեան, 28 տարեկան՝ մայր 4 տարեկան աղջնակի մը, ու ծանրապէս վիրաւորեց երրորդ այրի քենին՝ Անանա Կարապետեան՝ 33 տարեկան, ինչպէս նաև ուրիշ ազգական մը՝ Սարգիս խաչիկեան՝ 30 տարեկան, հայր երկու զաւակներու։

Բարեպատեհ դիպուածով մը մահուրնէ ազատեցաւ Յարութիւնեանի քենեկալը՝ Զաքրեան, որ առաջին զոհը պիտի ըլլար. Զաքրեան սայլակի մը մէջ կղմինտր լեցուցած տուն կը դառնար երբ զայն տեսնելով Յարութիւնեան վրան խոյացաւ և հինգ ձեռք զէնք պարպեց անոր ուղղութեամբ. միայն մէկ գնդակ հանդիպեցաւ աջ թեւին. Զաքրեան դեղարանի մը մէջ վէրքը կապել տալէ վերջ, հեռաձայնեց ոստիկանութեան։ Շուտով դէպքին վայրը հասան հեծանաւորդ ոստիկաններ զոր տեսնելով, Յարութիւնեան որ քենեկալին տան պատչգամին վրայ կը գտնուէր, երկու գնդակ պարպեց դանկին և դիտապատ ինկաւ գետին։ Այս բոլորը տեւած էր 10 վայրկեան միայն։

Այս զարհուրելի ոճիրը մեծապէս յուզեց և սուգի ենթարկեց Սիրրիի ամբողջ հայ բնակչութիւնը։ Մարդասպանի դիակին վրայ գտնուեցան երկու զէնքեր, զոր գործածած էր. մէկը 9 միլիմեթրոց Փարապէլլում մը, միւսը՝ 6,3 միլիմեթրոց ատրճանակ մը։

ԻՆՉ ԿԸՍԵՆ ԹՌՉՈՒՆՆԵՐԸ

Թռչուններու կանչը նմանցնելու համար, ոչ մէկ ժողովուրդ աւելի յաջող եղած է քան Ափրիկեցիները։ Ասոնցմէ շատերը երկրագործներ են և գրեթէ բոլորովին բացօթեայ կապրին։ Թռչուններու դանազանութեամբ Ափրիկէ հարուստ է։ Ընիկները անոնց շատ մօտիկ կ'ապրին և անոնց սովորութեանց սուր դիտողներ են։ Մեզմէ հաւանաբար քիչերը նշմարած են որ կուռթ հաւ իր ձագուկներուն առջևէն կ'երթայ, մինչ բազմ ձագուկները ընդհակառակը կ'երթան իրենց մօր առջևէն։ Ափրիկեցին ասիկա դիտած է և վերջիններուն ընթացքը դարուս փոքր տղոց կը նմանցնէ, «Տղաք» կ'ըսէ ան, իրենց ծնողաց խրատին և առաջնորդութեան չեն սպասեր, այլ յառաջ կը վազեն և յաճախ ցաւերու կ'ենթարկուին»։ Թռչուններուն հետ ամենէն առաջ ծանօթացած ենք, շատմարանոն է։ Մեզմէ քանիներ ջանացած են տուգել թէ ինչու աքաղաղը կը խօսի. ոմանք կ'ենթադրեն թէ կ'ըսէ, գուգու-ռում-ֆու, հաւանաբար։ Ափրիկէի մէջ ու Պիծիկները կը խորհին թէ անիկա կ'ըսէ, «ա-եէ-ֆիւն-վօ-սիթվակու-ա։ Որուն նշանակութիւնն կուտան սապէս, «Անոնք մէկ հատ վեց հարիւրի չեն ծախեր»։

Իրկուն մը, ճիշտ մայրամուտին, աքաղաղ մը իր դիւզը շրջապատող պատին վրայ թռաւ, և իր թեւերը զարնելով խօսեցաւ՝ բարձրաղաղակ։ Մայատներուն մէջ պտուռտած մարդագետնի հաւ մը, աղաղակը լսելով, դուրս ելաւ զայն տեսնելու, վասն զի անոր մեծ կարմիր բրուկին մեծապէս հիացած էր։ «Այդ գեղեցիկ ֆէս բրուկները քանի՞ կարժեն», հարցուց աքաղաղին, «վեց հարիւր» պատասխանեց անիկա։

«Ո՜հ, կուզէի իմ զոյգին ատկէ հատ մը ունենայ», ըսաւ նա, վասն զի վստահ եմ որ անիկա զինքը պիտի ընէր շա՛տ գեղեցիկ թռչուն մը։ «Արդեօք կրնայի՞ր երթալ չուկայ ատկէ հատ մը գնելու, եթէ ես երթայի զիս պիտի բռնէին ուտելու համար»։ «Շատ պարզ է ատիկա», ըսաւ աքաղաղը, «պիտի երթամ անկէ հատ մը գնելու. եւ քանի մը վայրկեանէն քեզ բերելու համար»։ Ասոր վրայ պատէն վար թռաւ, թափթփեց իր թեւերը, վիզը երկարեց և բարձրաձայն խօսեցաւ։ Ուզդակի չուկայ գնաց, որ մեծ շարժման մէջ էր, և հոն դրուած զանազան ֆէս գլուխներու դին տուաւ։ Սակայն տեսաւ որ մին յարմար էր իրեն համար 600ի ծախելու։ Անմիջապէս դարձաւ, պատին գագաթը թռաւ և թեւերը թափթփելով աղաղակեց, «մէկ հատ 600ի չեն ծախեր»։ Այդ է պատճառը որ մարդագետնի հաւին աքլորը իր գլխուն կարմիր բրուկ չունի։ Ուրիշ թռչուն մ'ալ կայ զոր կ'այցելէ չ'արթնցող ժողովրդին անմիջապէս որ արշալոյսը ծագի։ Ասիկա շատ երկար և տարօրինակ անուն մը ունի, Զվար վանիֆաֆօ, զոր պիտի կոչենք, Զարթուցիչ ժամացոյց թռչուն։ Առաւօտուն կանուխ այս թռչունը միայն քանի մը վայրկեան կ'երգէ և գրեթէ կրնաս լսել որ կ'ըսէ, «չո՜ւտ, ելի՛ր, ո՜հ, շուտ ելի՛ր»։ Յետոյ կը թռչի։ Ժամացոյց թռչունը այնպիսի ձայն մը կը հանէ զոր զանգակի մը հնչիւնին կը նմանի։ Ոմանք կ'ըսեն թէ, ասիկա օրուայ ընթացքին ամէն ժամ կ'երգէ, բայց ստուգուած չէ։ Ուրիշ թռչուն մ'ալ կայ որ շա՛տ յարմար է, «երաժշտական ձայնասանդուխ թռչուն» կը կոչեն։ Իր զոյգը կանչելու առեն, ասիկա սանդուխին ամենէն ցածէն կ'սկսի և անսիջապէս մինչև բարձր ձայնը կ'երթայ, յետոյ յամրօրէն, ամէն անգամ մէկ-մէկ ձայն ձածցնելով

(Շարունակութիւնը Բ. էջ)

ՏՈՒՄՍԵՐ

ԼՌՈՒԹԻՒՆԸ

Հարցում մը ունի այս որ կ'ուղղեր բարեկամներուս միտ՝ հասկնալու համար թէ «լուրթիւնը» օգտակա՞ր է թէ վնասակար։

Բաւական դժուար էր պատասխանել այս հարցումին, քանի որ «լուրթիւնը» բառ մը ըլլալ է որ իր խորհրդաւոր հանգամանքներով առեղծուածային է ու չէր կարելի վճռական կերպով կարծիք յայտնել ըսելու համար՝ «լուրթիւնը օգտակար է կամ վնասակար» քանի որ երկուքն ալ է եւ լոկ պարագաներ կրնան ճշդել անոր օգտակարութիւնը կամ վնասակարութիւնը։

Ձեմ գիտեր, այս սրամիտ բարեկամս ուրկի՞ց էր որ դիմացս ելեր էր առտուանց կանուխ այսպիսի ցաւագար հարցում մը՝ ուղղելու համար ինձ՝ որ սուտանան անգամ չէր խորհած Քրիստոսը փորձելու պարագային։ Բայց միամիտ մը չի ձեւանալու համար —՝ ի՞նչ գիտցամ «լուրթիւն»ը խորհրդաւոր բառ մըն է որ իր մէջ միլիոնաւոր գաղտնիքներ ու վերապահումներ կը պարունակէ, պատասխանեցի իրեն։

— Ի՞նչպիսի գաղտնիքներ, հարցուց բարեկամս.

— Ամեն բան մանրամասնօրէն բացատրել՝ կը վախնամ որ ամօթ մը ըլլալէ զատ ալ վարկաբեկիչ ըլլայ, որովհետեւ ունի իր բարոյական հանգամանքներ, արտայայտուելու իրեն։

— Բայց մեզի՝ մարդակազմութեան վրայ չէ որ պիտի հառնեմ, որպէսզի մարդոց ունեցածին կամ չունեցածին վրայ արտայայտուիմ համալսարանի մը բոսֆէսօրներուն պէս, յարեց բարեկամս։

— Սակայն պէտք է գիտնամ թէ մարդկային խառնուածքներն ալ իրենց ամաչելի ու անբարոյական բնաւորութիւններն ունին՝ որոնք ալ աւելի պժգամ կազդեն քան՝ մարդակազմական այլանդակ տեսարաններ։

— Բայց ինչո՞ւ շեղեցար ու հեռացար նիւթէն, ըսաւ՝ բարեկամս.

— Բուլիցի, իմ կարծիքովս աւելի մօտեցած եղանք ընիւթին։ Զէ՞ որ «լուրթեան»՝ օգտակար կամ վնասակար ըլլալու կամ չ'ըլլալու մասին էր ձեր հարցումը, պատասխանեցի իսկոյն։

— Այո՛. եղաւ՝ բարեկամիս կրկնութիւնը.

— Ուրեմն ի՞նչ իմաստ կուտամ այն տիեզերահռչակ մարդասէր խաղաղասէրներուն որոնք «լուրթիւն» կը պահեն բուրիոյ մէջ գործուած վայրագ տեղահանութիւններուն ու կողոպուտներուն որոնք երկիր մը բարեկարգելու հանգամանքով տեղի կունենան եւ ազգերու դաշնակցութիւնը ալ ցարգապէս հանդիսատես մնալով՝ բառ մը կամ առարկութիւն մը իսկ չի գիչանիր ընել անմարդավայել կերպով կատարուած բոլոր սխրագործութիւններուն հանդէպ։

— Սիրելիս խնդիրներ կան՝ որ խօսքով ու բարեխօսութիւններով չեն լուծուիր, պատասխանեց բարեկամս։

— Հապա՝։

— Այլ հարբերութեամբ...

— Ես կարծեցի թէ զենքով պիտի ըսէիր. ուրեմն եւրոպայի խիղճը մինչեւ որ արթնցայ «լուրթիւն»ը մեծ վնասներ պիտի պատճառէ մարդկութեան եւ մասնաւորապէս հայերու համար։ Բայց ենթադրենք թէ՝ ատիկայ ձեր ըսածին պէս հարբերութեան գործ մը եղած ըլլայ, չհապա՝ ի՞նչ է ձեր կարծիքը Նուսաղիմայ խնդրոյն մասին որ հակառակ իր հարուստ կալուածներուն եւ ժողովուրդի առատաձեռն նուիրատուութիւններուն դեռ պարտքի տակ կը ճիւծի, որուն հրաշափառ վարիչները «լուրթիւն» կը պահեն տակաւին

մինչև յատուկ կը կ'իջնէ։ Անոնք որ այսպիսի զարմանալի կանչեր ունին չատ պարզունակ են, գեղեցիկ փետուրներ չ'ունին։ Անոնք որ գեղեցիկ փետուրներ ունին, ճառնչիւնէ մը աւելի բան չեն կրնար երգել, զոր նշանակութեան մը չի վերածուիր։

Աստուած գեղեցիկ փետուրներն ու անուշ ձայնը միևնոյն թռչունին չէ տուած, իր նուէրները բաժնած է։

Մարի-բազը չա՛տ տխուր և ողբալի կանչ մը ունի, զոր փախուստի ատեն կ'արձակէ։ Այս թռչունին բնիկ անունն է լարենա-ընեա, «մայրիկս տարած են»։ ասիկա իր ժամանակին չատը ջրին քով կ'անցունէ, զոր տեղացիին ենթատրէ կուտայ, թէ հաւկիթները ջրին մէջ կ'ածէ։

Թռչուն մ'ալ կայ զոր գաչտերը կը բնակի և երբէք գիւղին մօտ չգար։ Ժողովուրդը անոր համար մէկ անուն միայն ունի զոր, կը բղխի իր ժանաւոր կանչէն։ Եթէ որևէ մէկը լսէ անոր կանչէ պիտի խոստովանի որ սա բառերը կ'ըսէ, ա-ճի-ա-սի-սի-լor, կը նշանակէ, «կ'ուտեմ, կածեմ և մեկդի կը դրնեմ»։ Այս թռչունը կը հաւատուի թէ՝ անձրևով օրեր կրնայ կերակրուիլ։ Կը հաւատուի թէ անոնք ուրիշ բոյներէ հաւկիթներ գողնալով իրենց ձագուկները կը հանեն։ Անոնք կ'բանեն, ազատները հաւկիթ չեն ածեր. զանոնք կը գողնան։ Երկրին մէջ գտնուած ամենափոքրիկ թռչունը ազուորիկ մոմ-կոտուցն է, որուն բնիկ անունը էլիւ-ալիճեճնա է և ժողովուրդը կը հաւատայ թէ ասոնք կը գտնուին արքայութեան մէջ։ Կ'բսուի թէ այս աչխարհի վրայ իրենց կեանքի տեւողութիւնը 200 տարիէն աւելի է։ Յետոյ կայ սեւագլուխ, գեղնալանջ մայրի թռչունը կամ ջամատայնանկը։ Բնակիչները զանոնք կը կոչեն լա, ֆիւֆիւն իւմիւ բի, իր ամանը գլխուն վրայ կրող թռչուն։ Բայց ասոնք չատ ազգկարար են, երբ իրենց բոյները մայրիներու մէջ կը հիւսեն։ Եւ ինչպէս կը մերկացնեն մայրիները իրենց տերևներէն։ Անոնցմէ պրծիլ անկարելի է, մինչև որ իրենց բոյն դրած ծառերը չի կտրեն։ Շատախօս թռչուններու մասին խօսելով ամենաչատը կը կարծեմ աչխարհի վրայ Բօքօճի կոչուածն է, ծառի մը մէջ կը նստի և ժամերով կը չատախօսէ, առանց ամենափոքր հանգստի մը։ Բնիկ մը պիտի ըսէր, ինչ կայ, «ինչ է պատճառը որ չարլաթան թռչունի մը պէս կը խօսիս»։ Կինէ թռչունը ուրիշ ազգակցարոյց մ'է, և իրեն վայրի վիճակին մէջ հողագործին մեծ ձանձրոյթ մ'է, և իր կանչը սպէս է, ֆիւֆեմ, ֆիւֆեմ, ֆիւֆեմ, ամբողջ սերմնահատիկները գուրս հանելի։

Արագիլի չա՛տ գեղեցիկ տեսակ մը կայ, զոր գետեզերքները կը բնակի և կը կոչուի Սուլեկալի։ Թռչուններու ամենս գեղեցիկը, խաչոր, երկարաոտունք կուռնկ. զոր միևնոյն տեղերը կերթայ, կը կոչուի, «Նըյիվանյիվա», օձ վճաչնող։

Գիշերային թռչունները վախով կը պարուրէին մեր նախամայրերը և այսօր միևնոյնը կ'ընեն Ափրիկէի բնիկներուն։ Վայրագ բուին անունը Կալու է, կախարդ թռչուն, և երբ այս թռչունը վայելով կը թռչի տան մը վրայէն, ատոր հետևանքը չատ գէշ նշան մ'է, այդ տան մէջ անպատճառ մէկը կը մեռնի։ Ուրիշ թռչուն մ'ալ կայ զոր գիշերը կը կանչէ. թէև բուներու բնտանիքին չի պատկանիր. բնիկները իր կանչը սպէս կ'ենթադրեն, Մի սի անցի, պoro սիանցի, եենի Լնյա իւֆի orեh, հոս նստայ և մարախ մ'ալ հոն նստաւ, ո՞հ, գիշերս չա՛տ գէշ բան է։ Այս թռչունը կ'սպրի խոտին մէջ գտնուած մարախ և միջատներով և խորհիլ որ ինքը մեծ և գէր մարախի մը մօտիկ ամբողջ գիշերը նստաւ առանց գիտնալու որ իրեն հետևանքը մեծ զրկանք մ'էր։ Թռչունին անունն ալ իր այդ երկար և տարօրինակ կանչն է։

Համանա

Թրգմ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՋԵՆՈՒՐ

ԱԶԴ

Բէյլէկեան- Սիսուան որբանոցը որոշած է քաղաքի մէջ աչխատանոց մը բանալ, ուր պիտի պատրաստուին զանազան ձեռագործներ, չապիկներ, գլխարկներ և այլ հարկին առանձին բաժին մը պիտի ունենայ ամենավերջին նորաձևութեանց յատուկ գերձակութեան ճիւղի մը։

Ներկայիս այս նոր հաստատուելիք աչխատանոցին համար պէտք ունինք եւրոպական և արևելեան զանազան տեսակ ասեղնագործութեանց հմուտ ձեռագործի վարժուհիի մը։ Դիմեցէք Տնօրէնութեան մինչև 15 Մարտ B. P. 487 Beyrouth

ԿՆԻՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԷ ԱՇԽԱՐՀ

«ԱՆԴՈՒԹ ԵՆ» ԻՐԵՆՑ ԿԻՆԵՐԸ ՉՀԱՄԲՈՒՐՈՂ ԱՑԵՐԸ

Շիքագոյէն կը հաղորդեն թէ զատաւոր Շարաթ (Sabath) որ 25 տարուան իր պաչտօնավարութեան ընթացքին 45, 000 ամուսնալուծման դատեր տեսած է, յայտարարեց թէ իր կարծիքով «ժխտական անգրուբեամբ» յանցաւոր է այն մարդը որ չի համբուրեր իր կինը։ Այս «ժխտական անգթութիւնը» աւելի մահացու է քան բարկութեան ատեն էրկան մը ծեծը իր կնոջ և հետևաբար արժանի է որ իր կինը չհամբուրող այրը բաժնուի։

Դատաւոր Շարաթ այս յայտարարութիւններն երբեմն այն տեսակները կը հանէր ամուսնալուծման հրամանագիր մը Տիկ. Մարի Ռինեհանի և Ֆրետ Ռինեհանի, սա հիման վրայ թէ Ֆրետ Ռինեհան եօթը տարուան մէջ միայն մէկ անգամ համբուրած էր իր կինը։

Դատաւորը աւելցուց. «կիներու մեծ մասը կը նախընտրեն պարբերաբար ծեծ ուտել, քան կրել գերադանց անգթութիւնը յաճախ և չարունակ անգիտացուելու։ Յաճախ կը տեսնէք որ իրենց կիները չգովող կամ չհամբուրող մարդիկը՝ կը գովեն կամ կը համբուրեն ուրիշ կիներ։ Այս կը նշանակէ թէ անոնք ուրիշ տեղ կը ստանան իրենց բնկերակցութիւնը։ Այս պարագային ամուսնութիւնը այլեւս ժայռերուն կը զարնուի և կը խորտակուի։

350, 000 ՏՈԼԱՐ ԱՐԺՈՂ «ԱԹՈՌ» ՄԸ

Նիւ Եորքի սակարանին մէջ ասկէ 178 տարի առաջ աթոռ մը ուենենալ բան մը չէր արժեր։ Այն ատեն նկատի կ'առնուէր աթոռ ուենենալ ուզողի մը բնկերային դիրքը և բնդհանուր բաղձալիութիւնը։

Անցեալ տարի սակարանին մէջ մէկ աթոռը ծախուեցաւ 600, 000 տոլարի։ Դեկտեմբերի սկիզբը սակայն, սակարանին մեծ խորտակումէն եաք, աթոռ մը ծախուեցաւ 350, 000 տոլարի։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԿԻՆԵՐՈՒ ԴԻՄՈՒՄԸ ՆԱՒԱՑԻՆ ԳՕՆՖԷՐԱՆՍԻՆ

Լոնտոնի Նաւային Գոնֆէրանսին պիտի ժատուցուի զարչ կաչիով պատած տոմար մը, որ կը պարունակէ 12, 000, 000 ամերիկացի կիներու խնդրանքը սպառազինութեանց կրճատման համար։ Միևնոյն խնդրագրին տակ պիտի գրատնուի նաև ստորագրութիւնը 180, 000 Ճարոնցի կիներու։ Խնդրագիրը Լոնտոն պիտի տանի յատուկ պատուիրակութիւն մը, որ ճամբայ պիտի ելլէ պատերազմի պատճառին ու դարմանին ուսումնասիրութեան գոնֆէրանսէն անմիջապէս առաջ։ Գոնֆէրանսը այս միջոցին կը գումարուի Վաչինկթընի մէջ։ Անգլիոյ Արտաքին Գործոց Նախարար Հէնտերսընն, որու տեղեկութիւն տրուած է, իր քարտուղարին միջոցաւ չնորհակալութիւն յայտնած ու յայտարարած է թէ Ամերիկայի կանանց այս ձեռնարկը մեծապէս չահաղրգռած է զինք։

Ստորագրութեանց վերաբերեալ պիտի գտնուին Գոնֆէրանսին քաւէարկած բանաձևերը, որոնք կը պահանջեն նաւային սպառազինութեանց մէջ ընել այնքան որոշ կրճատում մը, որ տարբեր պետութեանց միջև մրցումը տնկարելի ըլլայ այսուհետև։

ՏԱՐԻՔԸ ԱՐԳԵԼՔ ՉԷ

Յատկապէս կատարուած ուսումնասիրութիւն մը ցոյց կուտայ որ յառաջացեալ տարիքը արգելք մը չէ որ մարդիկ զեկավարի գերեր ստանձնեն մեծ գործերու մէջ։ Միացեալ Նահանգաց կարևոր գործարաններէն մեծ մասին վարիչները 50 էն 70 տարիքին մէջ կը գտնուին։ Միացեալ Նահանգաց ճարտարարուեստի վարիչներէն նշանաւորագոյն 100 մարդու ասպարէզի մասին կատարուած քննութեամբ, երևան հանուած է որ անոնցմէ միայն 2 ը 32-էն 40 տարեկան են 13 ը 40-ի ու 50-ի միջև, 35 ը 50-60, 35-ը 60-70, 14-ը 70-80 տարեկան են- իսկ 2 հոգի ալ 80-էն վեր է։ Ասոնցմէ 25 հոգ միայն նախնական կրթութիւն տեսած է, 14-ը երկրորդական դպրոց ու 61-ը համալսարան գացած են, որոնցմէ 3-ը միայն բարձրագոյն ուսում ստացած է։

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐԻ ԳԵՏՆՈՒՂԻՆ

Ճիպրալթարի տակ գետնուղի մը բանալու աչխատութիւնք կանգառին, չատ կարծր ժայռերու հետևանքով, մինչև որ նոր մեքենաներ բերուին զանոնք կոտրելու համար։ Սպանիական կառավարութիւնը 375, 000 տոլար պիտի յատկացնէ Մարօքի կողմէն գործի ձեռնարկելու համար։ Կը խորհուի թէ Ֆրանսա, չատ նպաստաւոր պիտի գտնէ որ Սպանիա պողոտայ մը բլլայ դէպի Ֆրանսա, Մարօք, Ալժիրիա, և ծրագրուած Ափրիկեան երկաթուղիին հարաւ։

Կը յուսացուի որ Ֆրանսա իբրև հատուցում Գերմանիայէն ստացած մեքենաներով պիտի օգնէ այս ձեռնարկին։

ՀԱԿԱՑ ԴՐԱՄՕԺԻՏ ՄԸ

Հռոմի բարձր չրջանակներու մէջ եղած խօսակցութեանց հանմաստ, Պէյրիզայի Մարի Ճողէ իշխանուհին, որ այժմ հարսն է Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանին, իրեն հետ դրամագիր բերած է 50, 000, 000 Պէլճիքական ֆրանք կամ 6, 500 000 տոլար։ Այս գումարը գահաժառանգ իշխանին անձնական ստացուածքին ու կալուածներուն հետ, կը գերազանցէ Եւրոպայի արքայազուն իշխաններուն մեծ մասին հարստութիւնը։ Գահաժառանգին հայրը, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը, Իտալիոյ ամենէն հարուստ մարդը կը համարուի։

ԿԱՐԵԼԻ Է ԱՌԱՆՑ ԲՈԴՆԵԼՈՒ ՃԱՄԲՈՐԴԵԼ

Տէրզօրէն մինչև Հալէպ և Պէյրութ տեւականօրէն ինքնաշարժով ճամբորդող բարեկամի մը հետ կը տեսնուէի։ Զարմանքս չատ մեծ եղաւ երբ տեսայ որ բարեկամս նոր օդափոխութենէն վերադարձողի մը կայտառութեամբ պտտիլ կուգէր։ Ստիպուեցայ թելադրել անոր որ քանի մը ժամ հանգիստ ընէ, որովհետև այնքան երկար ճամբորդութենէ մը նոր եկած բլլալով, բաւական ցնցուած և բզքտուած պիտի բլլար մարմինը։

Բայց բարեկամս ծիծաղով մը պատասխանեց ինձ.

— Մէկ ժամ հեռաւորութիւն ունեցող գիւղ մը վերադարձածի պէս եմ. և գիտե՞ս ինչու. որովհետև զիս բերող ինքնաշարժը ապահովուած էր "Goodrich,, քաուչուկներով որոնք Եւրոպական պաչտպանեալ էքսպրէսներէն աւելի հանգստաւէտ կը դարձնեն օթոն և ամէն տեսակ յոգնութենէն ազատ կը պահեն ճամբորդը։

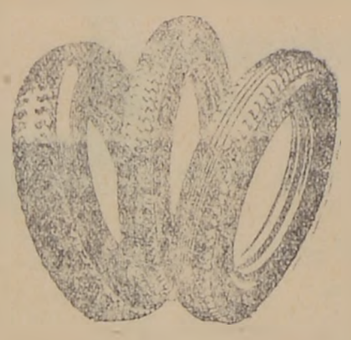

"GOODRICH,,
"ԿՈՒՏՐԻԾ,,

ՁԵՐ ՕԹՕՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ "ԿՈՒՏՐԻԾ,, ՔԱՈՒՉՈՒԿՆԵՐԸ

«ԿՈՒՏՐԻԾ» քաուչուկներուն բազդրութիւնը ամենամաքուրն ու անխարդախն է. կտաւը պատրաստուած է Եգիպտոսի ամենարնաիր բամպակէն, որով կատարեալ տոկուն և ապահով է։

«ԿՈՒՏՐԻԾ» քաուչուկներու չինութեան միջոցին յառաջ եկած ոևէ վնաս կամ թերութիւն երաչխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդհ. գործակալն է՝

ՄԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ

Հիւս. Սիւրիոյ գործակալներն են՝ ԱԶԻՐԵԱՆ և ՔԷՕՐՕՂԼՈՒԵԱՆ՝ Հալէպ։

ՀԱԼԷՊ ՊԻՏԻ ԱՆՁԱ՞ՏՈՒԻ ՍԻՒՐԻԱՅԷՆ

ՇԷՅԽ ԹԱՃՃԷՏՏԻՆԻ ԱՑՑԵԼԻԹԻՒՆԸ.- ԹՂԹԱԿԻՑԻ ՄԸ ԿԱՐԵԼԻ ՑԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցած ըչ. օր երեկոյին Պ. Սիւրիոյ պետութիւնը Վարչապետ Շէյխ Թաճէտտինը, ֆէնտին և ուղղակի Բարձր Դիտողը Ն. Վ. Պ. Բօնսօէն ընդունեցաւ։ Այս տեսակցութիւնը կարևոր կը նկատուի և զանազան բացատրութիւններու առիթ տուաւ։ Տեղական թերթերէն ոմանց մէջ։

Այս առթիւ «էլ Ամրաբ»ի ժամկոսի թղթակիցը հետևեալ հրապարակ տեղեկութիւնները տուաւ.

«Շէյխ Թաճէտտինի Պէյրութ մեկնումը զանազան ըսի ըսելու տուաւ. ոմանք կ'ըսեն թէ՝ ան հրաժարականը ներկայացնելու համար գնաց, իսկ ոմանք կ'ենդարեն թէ՝ արդէն հրաժարած է։ Իսկ ամէնէն մեծ կասկածը է որ Շէյխ Թաճէտտինի Պէյրութ մեկնելը Հալէպի Սիւրիական պետութենէն անջատման չուրջ մի բնոյ զրոյցներն են, որովհետև Հալէպի պատուիրակ Պ. Լավասանը «Լա Սիրի» թերթի թղթակցին յայտնած է որ Հալէպը Սիւրիոյ անջատելու համար չարժում մը և Բարձր Դիտողութիւնը հակակիր չէ այդ չարժման»։

Թղթակիցը կ'աւելցնէ.

«Այս լուրերու ստուգութիւնը հաստատելու համար դիմեցինք բարձրաստիճան պաչտօնատարի մը որ Շէյխ Թաճէտտինէն վերադարձաւ Սիւրիա կառավարութեան մէջ, մեզ հաղորդեց որ Շէյխ Թաճէտտին հետևեալ խնդիրներուն մասին Բ. Դիտիսէրին հետ տեսակցեցաւ համար մեկնած է Պէյրութ. 1.— Պիտճէի խնդիրը, 2.— Հալէպի վայի հարցին լուծումը, 3.— Ծովի դրամի անկման հարցը։ Բացատրութիւններէ վերջ ան նաև որ այսօր պիտի դառնայ Շէյխ Թաճէտտին (Ամսոյս 11ը ակնարկուած է պետ մինչև երեկ դեռ Շէյխ Պէյրութ կը գտնուէր)։ Հալէպի անջատման խնդրին չուրջ մեր հարցումներուն պատասխանելու. Սիւր. առավարութիւնը բնաւ կարևորութիւն չի տար խնդրին, որովհետև նման դրութիւն մը ուզողները պակաս հանուած հին պաչտօնեաներ չատ անչնչան ուժ մը կը նկատեն։»

Թղթակիցը կ'բնթադրէ Հալէպի անջատման խնդիրը պատնէշ մը է Ֆրանսայի դէմ, ուզուած Սիւրիոյ։

«ԱԶԴԱԿ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ Թիւ 27

ՌԱՍՊՈՒԹԻՆԻ ՎԱԽՃԱՆՔ

Գրեց՝ ԻՇԽԱՆ ՍԱՒՍԱՒՓՕՖ

Ռասպութին, հետզհետէ այ աւելի կը բացուեր, առանց խորհելու թէ իր գաղտնիքները գուրս կուտար, և գինին իր ազդեցութիւնը պէտք եղածէն աւելի ի գործ դրած էր։

Եւ կատարեալ թշնամի մը եմ զարձած բոլոր ազնուականներու աչքին, և ամէն մարդ կը ջանայ զիս ոչնչացնել, որովհետև իրենց ճամբան կը խափանեմ։ Բայց իրը վրէժխնդրութեան ապացոյց մը, ժողովուրդը զիս կը պաչտէ, քթանի հագուստով և կոչտ կոշիկներով այս պարզ գիւղացին, արդէն թագաւորական ընտանիքին խորհրդականն է դարձած, և այս պարագան Աստուծոյ կամքն է, և Աստուած է որ պարգևեց այդ ուժը։ Եւ ես կարող եմ թափանցել մարդոց ամենազաղտնի մտածումներուն իսկ։ Ակէ՛ չատ քիչ առաջ, զօրավար Ռուաքիի կողմէ զրկուած պատուիրակները ինձ մօտ եկած էին զիս տեսնելու համար, իրենց այցելութեան նպատակը ինձ պարզելու ժամանակ ունենալէ առաջ, ես իրենց կանխած և իրենց ըսած էի թէ՝ ինչու համար եկած էին քովս։ Բայց առ ի պատչաճութիւն ձգեցի որ խօսին, ինչ խնդրոյ մասին եկած բլլալնին պարզելու համար։ Սակայն վերջ ի վերջոյ իրենց խոստացայ թէ՝ Ռուաքիի զործը պիտի կարգադրեմ, որովհետև ամէն բանէ եաք, քաջ մարդ մըն էր սա։

Ինձմէ կը խնդրեն որպէսզի հրեաներուն ալ նոյն որէները ընծայեմ ինչ որ կ'ընեմ Ռուսահպատակներուն, ինչու համար զանոնք զրկել, արդ այդ մարդիկը Աստուծոյ ստեղծած արարածները չե՞ն։

Կը տեսնե՞ս, չարունակեց Ռասպութին, որքա՞ն կարգադրելիք բաներ կան։ Եւ ես որ մարդ մը չունիմ ինձ օգնելու համար, ստիպուած եմ անձամբ կարգադրել ամէն բան։

Դուն որ լաւ յստակատեսութիւն մ'ունիս պէտք է որ ինձ օգնես։ Թեզի պէտք եղած տեղեկութիւնները և գործին ուղղութիւն։ ցոյց պիտի տամ, և այդպէսով դրամ ալ պիտի կրնաս շահիլ։ Բայց թերևս դրամի ալ պէտք չ'ունենաս, որովհետև կրնայ բլլալ որ Զարէն ալ հարուստ ես, սակայն այդ պարագային կրնաս, ազքատներուն բաժնել քու դրամդ, և ամէն մէկը աւելի երջանիկ պիտի զգայ զինքը քանի մը սանթիմ աւելի դրամ ունենալուն համար։

Ցանկարծ դրան ուժգին հարուած մը լսելի եղած էր, բան մը որ Ռասպութինը իրարանցումի մատնած էր, և կ'երևի թէ մէկուն այցելութեան կ'սպասեր բայց ինձ հետ խօսակցութեան երկարութիւնը իրեն կատարելապէս մոցնել տուած էր, տրուած ժամագրութիւնը։ Բայց այժմ, դրան զանգակին ձայնը իրեն յիշեցնել տուած էր այդ պարագան և ան ուզղի մատնուողի մը երևոյթը ստացած էր այդ պահուն որովհետև այնպէս կ'երևեր թէ Ռասպութին չեր ուզեր որ նորեկները զիս իր մօտ տեսնէին։

Ռասպութին անմիջապէս տեղէն ելած էր և զիս իր աչխատանքի սենեակը տանելէ եաք, սեղմապարանոք գուրս ելած էր։

Իր ոտնաձայներէն հասկցայ թէ գէպի սպասման սենեակ կ'ուղղուէր ասդին անդին իյնալէն։ Բայց պահուն, սենեակի տարկաներուն միջոցն զարնուած էր և զայն տապալած և լսած էի պահ մը իր բերանէն ելած և տարկային ուղղուած հայհոյութիւնները, թէպտեւ իր սրունքները զինքը կրելու ուժ չ'ունէին, բայց իր զատողութիւնը երբեք չեր կորսնցուցած, ու այս մարդուն գիմադրողական ուժն ու կարողութիւնը անհաւատալի ըլլալու չափ զօրաւոր էր։

Պահ մը ետք նորեկներու ձայնը լսելի եղած էր ճաչարանէն, որ ճիչդ գտնուած սենեակին քովը կը գտնուէր և որ իրարմէ զատուած էր միմիայն փոքրիկ միջանցքով մը։ Զանազան էի ականջովս հետևիլ հոն տեղի ունեցած խօսակցութեան, բայց այնքան ցած կերպով կը խօսէին որ բան մը ալ չէի կրցած հասկընալ։ Բայց ասիթը փախցնել չէի ուզեր և այժմ ջանացած էի գրան ճեղքէն գիտել դէպի գիմացի ճաչարարանը, որուն գուռը պատասխանաբար կիսով մը բաց մնացած էր, և ուր Ռասպութին նստած էր ճիչդ այն տեղը ուր ինձ հետ խօսակցած պահուն կը գտնուէր։ Իրեն չուրջ և քովեր հինգ ուրիշ մարդիկ նստած էին, իսկ երկու հոգի իր հեռի կողմը ոտքի կեցած էին, մինչ ասդին ես ուշադիր կերպով սկսած էի Ռասպութինի խորհրդաւոր հիւրերը քննութեան ենթարկել։ Ներկաները բոլորն ալ առանց բացառութեան ձեռքերնին մէկ մէկ տետրակներ և գրիչ ունէին և ամենայն ուշադրութեամբ նօթ կ'առնէին ինչ որ կը խօսեր Ռասպութին։ Վերոյիշեալները բոլորն ալ չատ գէշ հագուած էին, անոնցմէ չորսը աւելի հրեայի երևոյթ ունէին, իսկ մնացեալ երեքը տարօրինակօրէն իրարու կը նմանէին, ունենալով թուխ դէմք մը, կարմիր գիմագիծ ու փոքր աչքեր։ Այս մարդոցմէն միոյն գիմագիծը բոլորովին անծանօթ չէր թուէր ինձ, կը կարծէի թէ տեղ մը տեսած էի զինքը, բայց չէի յիշեր թէ ո՞ւր։

Այդ պահուն, Ռասպութին բոլորովին փոխուած էր, անտարբերօրէն նստած, ընդմիջին վերջին աստիճանի մեծ մտադրութեամբ մը երևոյթը տուած իր հիւրերուն հետ կը խօսեր կատարեալ խանդավառութեամբ. իսկ այս վերջինները տեսականօրէն նօթ կ'առնէին, յաճախ կարծիքի կարճ փոխանակութիւններ կունենային երբեմն զրպաններէն թուղթի կտորներ կը հանէին, և երբեմն ալ ժպիտ մը կ'ուրուագծուէր իրենց շրթներուն վրայ, արդեօք գպտնի զործակալներ չէ՞ն այս մարդիկը, մտածած էի ինքնիրենս։

Ցանկարծ միտքս բան մը ինկած էր, և ինչ կը հարցնէի թէ՝ արդեօք այս մարդիկը գրակները չե՞ն, որոնց մասին Ռասպութին խօսեր էր ինձ։

Քանի այս մարդիկը կը քննէի, այնքան կասկածս կաւելնար թէ ներկայ կը գտնուէի դիրներու խմբակի մը ներկայութեան, և ամբողջ մարմնով դողացած էի խորհելով թէ փոքրիկ սենեակին մէջ ու վեհապետներու լսելի ներու ներկայութեան, Ռուսիոյ ճակատագիրը առարկայ կը դառնար։

Գրեթէ մեծ դժուարութեամբ կրցած էի դռան քովէն և անուն զզուանք մը զգացած միջապէս հեռանալու համար այդ տունէն, բայց Ռասպութինի աչխատութեան սենեակը միմիայն մ'ունէր, և անկարելի էր ատկէ դուրս ելլել ներկաներէն տեսնուելու։

Բաւական ժամանակ եաք, որ ինձի համար դար մը տևեց, վերջապէս Ռասպութին վերադարձաւ մեծ չատ ուրախ կ'երևար այդ պահուն գոհ էր ինքնիրմէն, բայց գալով որ այլ և ժամանակ չպիտի կրնայի ինքզինքս զսպել, բանօք մեկնած էի և հեռացած իր տունէն վազելով։

(Շար.) Թրգմ. Հ. ՔԼՇԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵՑԷՔ ԶԵՐ ԵՎ ԳՐԷՏԻ ՓՕՆՍԻԷՆԵՐԸ

ՍԷՖԷՐԵԱՆ ԵՂԲՕՐ ՄՕՏ

ԳԻՆԵՐԸ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՆԱՄԱՏԱՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ԽՈՒՆԱԿԵԼՈՒ ՓՈՐՁԵՐ ԿԸԼԼԱՆ

Հալէպի Գաղթ. Խնամատարական Մարմինը իր վերջին նիստին մէջ որոշած և լիազօրութիւն տուած է վեր. Առարան Շիրաճեանին և Պ. Միսակ Մելքոնեանին, շուտով մեկնելու Հասիչէ-Դամբշլը և ձեռնարկելու նորեկ գաղթականներու տեղաւորման գործին։

Առաջ 100 ընտանիքի համար գիւղ մը պիտի հիմնուի, որուն թրքական սահմանէն 50 քիլոմէթր ըլլալը և առողջապահական պայմանները լրացնելը պայման դրուած է։

Վերջին խառն ժողովին մէջ որոշում տրուած է նաև գաղթականներու պարենաւորման, հագուստեղէնի և բնակարանի հարցերով աւելի հետաքրքրուիլ և օգնութիւն հասցնել անոնց։ Շուտով ճամբայ պիտի հանուի զէպի Դամբշլը բաւականաչափ հագուստեղէն։

Խնամատարական Մարմինն ու Օժանդակ Ընդհանրամարը և թէ այլ օտար Միսիոներ նկատի ունին ամենէն աւելի իրենց դրամները գործածել գաղթականներու որոշ և նպատակայարմար վայրեր հաստատելու համար։

Ցաւով կ'իմանանք սակայն որ, Խնամատարական Մարմնին հեղինակութիւնն ու համաժողովրդականութիւնը նսեմացնելու փորձեր կատարողներ կան։ Շատ զգոյշ և ուշադիր պէտք է ըլլան Խնամատարական Մարմնի բոլոր անդամներն ալ և պէտք է լաւ գիտնան որ պզտիկ մէկ անհամաձայնութիւն դիտաւորեալ շարժում ոչ միայն գաղութահայութեան վստահութիւնը պիտի հեռացնէ իրենց վրայէն, այլ օտարներ ևս կասկածով պիտի վերաբերին իրենց հանդէպ։ Եւ եթէ կան Միութիւններ և Մարմիններ, որոնք կուզեն այս զուտ հայապրկութեան գործին մէջ ալ իրաւասութեան կամ նախաձեռնութեան հարցեր յարուցանել, վստահ թող ըլլան որ պիտի քանդեն իրենց այդ ընթացքով այս նուիրական գործը։

Զգո՛յշ և խոհեմ։

ԿԻՆԵՐՈՒ ՇԱՏԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԱՂԷՏԸ

ՀԱՅԸ ԿԸ ՄՈՐԹԷ ԻՐ ԴՐԱՑՈՒՀԻՆ

Անցած կիրակի, երեկոյեան ժամը 8,30ին, Թրիբոլիի մէջ սպանութեան տխուր դէպք մը տեղի ունեցած է։

3—4 ամիս առաջ, Արաբ անունով Ատանայի երիտասարդ մը Հօմսէն Թրիբոլի կուգայ գործ գտնելու յոյսով։ Իր բոլոր պրպտումները ապարդիւն կը մնան և Արաբ ինքզինքը կը յանձնէ բաղդին։ Առտուընէ մինչև իրիկուն արձարանէն դուրս չելներ և խոր թշուառութեան կը մատնուի ընտանիքը։

Անցեալ օր, Արաբին կինը, Իպրոկսէ Թօսունեան անուն ուրիշ դրացի հայ կնոջ մը հետ վէճի կը բռնուի. աւելորդ պակաս խօսքեր կ'առնեն կուտան իրարու և իրար կ'անպատուեն գանազան ըսի ըսաներով։ Առաջինին ամուսինը երբ երեկոյեան տուն կուգայ, կը տեսնէ կանայ խնդրին և ինքզինք չափազանց անպատուած զգալով, ոխ կը պահէ Իպրոկսի Թօսունեանի դէմ։

Արաբ հետեւեալ օր կ'երթայ գրագուհին՝ Իպրոկսիի տունը և դայն դուրս կը կանչէ։ Հաղիւ իրեն մօտեցած Արաբ դանակի ուժգին հարուածներ կ'իջեցնէ Իպրոկսիի մարմինին վրայ և անոր վզի մեծ չընչերակը կը կտրէ։ Շուտով հիւանդանոց կը փոխադրեն վիրաւոր կինը, բայց իզո՛ւր, հոն չի հասած հոգին կ'աւանդէ։

Ոճրագործը ձերբակալուած և բանտ առաջնորդուած է, այրի մը ձերբեկայ մը թողելով անպաշտպան։

ՇԵՑԽ ԹԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Սիւր. կառավարութեան պետ Շեյխ Թանեssին Էֆենտին շաբաթէ մը իվեր Պէյրութ կը գտնուի։ Թերթերը զանազան մեկնութիւններ կ'ուտաս այս երկարաձգ այցելութեան։

Շեյխ Թան առջի գիշեր Դամասկոս գացած եւ միւնոյն գիշեր ետ վերադարձած է Պէյրութ։ Ամեն պարագայի տակ խորհրդաւորութիւն մը կը տիրէ Սիւր. պետական գործերուն շուրջ։

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՏԱՄԱՊՈՒԼԻԻ ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱՒԱՋՆԵՐ ՓԱՄՓՈՒՇՏ ԿԸ ՎԱՃԱՐԵՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՑԱՋՈՂ ՄԷԿ ԽԱՂԸ

Ինչպէս գրած էինք մեր նախանցեալ թիւով, Մաքսատան պաշտօնէութիւնը երեւան հանած էր Ստամպուլի պատկանող չորս սրնտուկներ, որոնք զէնք և փամփուշտ կը պարունակէին։ Սրմսարներն ու վաճառականը ուրացած էին այդ անտուկներու բովանդակութիւնը։ Այժմ անակնկալ կերպով լուծուած է գաղտնիքը և երեւան հանուած բոլոր մանրամասնութիւնները։

Անցեալ օր Պէյրութի նաւահանգիստը գտնուող Իտալիկ չոգենաւին նաւաստիները ցամաք կելնեն և Բէյվէրի փամփուշտներ կը ծախեն քանի մը խանութպաններու։ Ոստիկանները կ'իմանան այս խնդիրը և գաղտնօրէն կը հետապնդեն նաւաստիները։ Վստահ ըլլալէ վերջ թէ՝ անոնք փամփուշտները նաւէն կը բերեն և կը ծախեն, նաւաստոյցի ոստիկանութիւնը սիվիլ տարազով ոստիկան մը կը զրկէ նաւ՝ մեծաքանակ փամփուշտ գտնելու պատրուակով։ Սիվիլ ոստիկանը կը մօտենայ նաւաստիներուն և կը յայտնէ իր պահանջքը. սիրով կը խոստանան անոնք և նոր փամփուշտներով բեռնաւորուած ցաքաքուզան։ Երբ սիվիլ ոստիկանը նաւաստիներէն փամփուշտները հարիւրով առնելու վրայ էր, նախապէս զոյացած կարգադրութեամբ մը, յանկարծ ոստիկաններ կուգան և իրը թէ իրենց անծանօթ մէկը կը ձերբակալեն իրենց ընկերը։ Նաւաստիները կը փախչին նաւ, ոստիկաններն ալ անոնց ետեւէն։

Իտալական հիւպատոսը որ այդ միջոցին այցելութեան համար նաւ կը գտնուէր տեղեակ կըլլայ խնդրին և կը հրահանգէ խիստ քննութեան ենթարկել այդ նաւաստիները։ Քննութեանց ընթացքին նաւաստիներու խոստովանութիւններէն յայտնի կըլլայ որ այդ փամփուշտները կը պատկանէին Ստամպուլին, որուն Թրիէսթ գտնուող եղբայրը յանձնած էր նաւաստիներուն՝ բերելու հաւար իր եղբօր։ Նմանապէս յայտնի եղած է որ ասկէ առաջ կանոնաւորապէս Ստամպուլին կատարած է այս մաքսանենգութիւնը և իր եղբօր միջոցաւ չարուշտակ զէնքի և փամփուշտի առուտուրով զբաղած է Պէյրութի մէջ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Պ. ԷՏՏԷԻ Ի ՆՊԱՍՏ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐԸ Պ. ԷՏՏԷԻ ՊԱՇՏՊԱՆ ԵՆ

Փարիզի մէջ, Տօքթ. Ճորճ Սէմնի անուն կարող և տաղանդաւոր Լիբանանցի մը «Բօրբէս Բօնտան Տ'օրիան» անուն ամսագիր մը կը հրատարակէ, որ իր ուղղութիւնն ու հրահանգները կ'ստանայ Ֆրանսական բարձր շրջանակներէ։ Նոյն իսկ կ'բսուի թէ Տօքթ. Սէմնի Արտաքին Նախարարութեան հովանաւորութիւնը կը վայելէ և կը թելադրուի անկէ։

Այս հանգէսը իր այս ամսուան թիւին մէջ երկարօրէն բացատրելէ վերջ Լիբանանի վերջին բարեկարգութիւններու մասին, հետեւեալ յատկանշական տողերը կը գրէ. «Եթէ Լիբանանցիները Պ. Էմիլ Իտէի ծրագիրը չի գնատատեն, այն ատեն Ֆրանսացիները իրենց ձեռքը պիտի առնեն Լիբանանի ամբողջ պետական գործերը։

«Էլ Անհար» իր երեկուան թիւով հրատարակելէ վերջ սոյն յօդուածը ամբողջութեամբ, կ'աւելցնէ որ «Բօրբէսբօնտան տ'Օրիան» Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան ձայնն է։

ԱՆՕԹՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Համանայի մէջ Սէման Ճորճ ԱսկՃ անուն մէկը, որ երկար ատեն իվեր անօթի ու անգործ կը տառապէր, անցած օր վնուած է վերջ տալ իր օրերուն։ Առտու մը յուսահատ ոգեկի մը ազդեցութեամբ չուանը կ'առնէ եւ առաստաղէն կը կախէ, յետոյ կը բարձրանայ արոռի մը վրայ եւ ինքզինքը անկէ կը կախէ։

Երկու օր վերջ միայն դրացիները կը տեսնեն որ Սէման կախուած է առաստաղէն։

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԺԵՍՏ ՄԸ

100 Ս. ՈՍԿԻ ԿԸ ՆՈՒԻՐԷ ՏՕՔԹ. Ա. ԶԱՎԸՇԵԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ

Տիար Տօքթ. Ա. Զավրշեան, իր ամուսնութեան տարեդարձին առթիւ, փոխան երեկոյթի, հետեւեալ նուիրատուութիւնները կընէ Խմբագրութեանս միջոցաւ։ Ս. Դ.

Ս. Նշան Ազգ. վարժնին.	2500
Վրանաքաղաքի Սահակեան վարժարանին	2500
Ամանոսի Մեսրոպեան վարժանի	1000
Էշրէֆիէյի Եփրեմեան վարժարանի	1000
Անդը Նարի »	1000
Հալէպի տարագրելոց	2000
Գումար	10000

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Կիւրինի հայրենակցական միութեան անդամակցական ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ փետր. 16 կէսօրէ վերջ ժամը 2-ին Հայ Եկեղեցւոյ Թաղը պրն. Անթիքանեանի բնակարանին մէջ։ Օրակարգի վրայ են կարեւոր խնդիրներ։ Կը խնդրուի անպայման ներկայ գտնուիլ։

ԿԻՒՐԻՒՆԻ ՀԱՅՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Զանէլի Գաշնակցութեան կոմիտէն 550 ս., դահեկան կը նուիրէ Զանէլի Ազգ. Վարժարանին, փոխան Սպասպասի գեղագործ Պօղոս Մանսէրէճեանի մահուան առթիւ։

ԴԱՄԱՍԿԱՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ Բ. ՅԱՆԿ

ԴՈՒՄԱՐ	Ս. Դ. 11275
Պետրոս Զիլօղլուեան	50
Սարգիս Մանսուրեան	50
Եզնուր Մելիքեան	25
Յակոբ Ակմէրճեան	25
» Ալթարեան	25
Նշան Սարգիսեան	25
Յովհաննէս Գասպարեան	25
Տիկին Մեղրիկեան	25
Երուանդ Արրճեան	25
Եսայի Պէսնիլեան	25
Մարտիրոս Թրաչեան	25
Սեդրակ Սարրեան	25
Համբարձում Փափազեան	25
Սարգիս Յակոբեան	25
Լեւոն Գէորգեան	10
Տէօվլէթ Տ. Թորոսեան	10
Յառաջդիմասիրաց Միութենէն	300
Պատանեկան »	200
«Դրօշակ» Ռումբ	100
Վերապատուելի Ն. Սարրեան	100
Յակոբ Բարսեղեան	100
Լեւոն Նաճարեան	100
Տօքթ. Արմէն Թօփճեան	100
» Արմենակ Մէլէքեան	80
Խաչատուր Դրիգորեան	80
Սարգիս Ճրկէլեան	78
Յարութիւն Հալաճեան	60
Արամ Գարագաշեան	60
» Թիֆլիսեան	60
Իսկուհի Պէշիրեան	60
Կարօ Շամլեան	60
Բանիկեան եղբարք	50

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ՃԵՄԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

1930 թուականի Փետրուարէն հիմնուած է Պէյրութի մէջ Հայկական Ճեմարան մը, այսինքն Քոլէճ, իբրև լրիւ միջնակարգ վարժարան մը եօթը տարուան դասընթացքով՝ ֆրանսական պետական լիսէներուն համարժէք։

Հայ Ճեմարանին առաջին դասարաններ ընդունելու համար կը պահանջուի գոնէ չորս տարուան նախնական կրթութիւն։ Ճեմարանի առաջին չորս տարիներու ընթացքին, որ կը համապատասխանէ լիսէներու VI—III կարգերուն ուսուցումն ու ծրագիրը ընդհանուր է, իսկ Ճեմարանի վերջին երեք լսարաններուն մէջ աշակերտները պէտք է ընտրեն երեք զուգընթաց ճիւղերէն մէկը. կա՛մ մաթեմատիկ-բնագիտական ճիւղը, որ կը պատրաստէ ֆրանսական պաքալորէյայի քննութիւններուն ներկայանալու, ինչպէս և հայրենական ու բարձրագոյն թեքնիկ վարժարաններ մտնելու. կա՛մ տնտեսական-տնտեսագիտական ճիւղը, որ միջնակարգ լուսաւորութեան մը հետ կուտայ անմիջապէս գործնական կեանքը նետուելու անհրաժեշտ պատրաստութիւնը. և կա՛մ գրական-պատմական ճիւղը, ուր ընդհանուր միջնակարգ կրթութեան ընդգրկնթաց կը տրուի հայերէն հին ու նոր լեզուներուն, պատմութեան ու գրականութեան աւելի խոր ուսուցում, մերձաւոր արևելքի ժողովուրդներուն պատմութեանն ու քաղաքակրթութեանը մասնաւոր ծանօթացում, ինչպէս և հոգեբանական ու մանկավարժական պատրաստութիւն. աղջիկներուն համար նաև առտնին տնտեսութիւն և մանկատածութիւն։

Ֆրանսերէնն ու արաբերէնը կ'աւանդուին, և լրջօրէ՛ն, առաջին դասարանէն մինչև վերջինը. դասագրքերու և դասաւանդման լեզուն կիսովին հայերէնն է, կիսովին ֆրանսերէնը՝ նայելով ճիւղին ու առարկային։

Մասնաւոր խնամք դաստիարակութեան, հսկողութիւնը սիրա, կեանքն ու յարաբերութիւնը ընտանեկան. դասաւանդումը մանչ ու աղջիկ միասին։

Յատկապէս այս կիսամեակին նպատակն է մինչեւ Յուլիս ամիսը ընդհանուր ծրագրին կից մասնաւոր յաւելուած դասերով լրացնել ներկայացող աշակերտներուն հայերէնի, ֆրանսերէնի ու թուաբանական ուսման թերիները, որպէսզի յառաջիկայ Հոկտեմբերին կարողանան անցնիլ յաջորդ դասարանը, այսինքն տարի մը չահիլ և ուժեղցած ըլլալ։

Ուսման վճարը այս կիսամեակի համար չորս օսմանեան ոսկի է։

Դասերը պէտք է սկսին Փետրուար 24ին։

Աղջիկները ասայժմ կ'ընդունուին միայն իրենց սեռակից. իսկ մանչերը կրնան ընդունուիլ նաև գիշերօթիկ։

Գիշերօթիկներու պայմաններուն, այլ և ամեն տեսակ լրացուցիչ տեղեկութիւններու և արձանագրուելու համար դիմել Ճեմարանին չէնքը առտուները ժամը 9—12 և կէսօրէ վերջ 3—5։

Օտար երկիրներու համար Ճեմարանի հասցէն է.

Collège Arménien
30, Rue Kantari
Beyrouth, Liban.

ՏՕՔԹ. Գ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆ

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ ԿԸՆԴՈՒՆԻ.—

Կէս օրէ առաջ ժամը 8—12 իր հնոր գարժանատան մէջ, Բիւ. Նահր, անրակառ քի գծի վրայ, չոգեկառքի կամուրջին և քարէ կամուրջին միջև ԿԶՄԻՆՏԻՐԻ կարմիր չէնքը։

Կէս օրէ վերջ ժամը 2—5 իր Միւատարի նախկին գարմանատունը։

Նոր գարմանատան մէջ առանձին սենեակներ կահաւորուած են հիւանդներ պահելու համար և ապահովուած՝ անհրաժեշտ խնամքներն ու պէտքերը։

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1930

Եգիպտական ոսկի ս.	625
Սթերլին	618
Տօլար	126,5
Օսմ. հնչ. ոսկի	550
Ֆրանս. » »	480
անգլ. » »	616
Թուրքական թղթր	59
» Գ. Ս.	145
առծաթ մէճիտի	33
Սուրիական ոսկեղրամ	18 18
1886 Դր. Ֆօնս ս. դրմ.	20,00
» 1903 »	14,50
» 1911 »	14 50
Սէֆէրանգ եղբարք, Թէյէֆօնս	20—25

ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՕՃԱՌԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՐԻԻ ՆԱՀՐ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԿԻՑ

Այս Հայկական Գործարանը կը պատրաստէ տեղական և Մարսիլիայի տաք ջուրի և պաղ ջուրի օճառներ՝ գիտական ամենարդիական սիստէմով և լրացարձակօրէն անխայտառակ։

ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՕՃԱՌԻՆ ՑԱՑԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ.—

1.— ԼԱՒ ՄԱՐԲԵԼ.
2.— ԼԱՒ ՓՐՓՐԻԼ.
3.— ԼԱՒ ՓՐՓՐԻԼ ԵՒ ՔԻՉ ՍՊԱՌԻԼ.
4.— ՈՒՇ ՀԻՆՑՆԵԼ ԼԱԹԵՐԸ.
5.— ՁԵՌՔԵՐԸ ՄԻՇՏ ԿԱԿՈՒԼ ՊԱՀԵԼ.
6.— ՀԱՃԵԼԻ ԲՈՒՐՄՈՒՆՔ՝ ՄԸ ՏԱԼ.

Գործարանատէրը իր ապրանքները ընդհանրացնելու նպատակաւ, առժամապէս կը ծախէ հետեւեալ անմրցելի գիներով.

Մարսիլիոյ օճառ (72 o/o) 120 կրամնոց կտորները 3 Ս. Դ.
» » 240 » » 6 » »
Տեղական օճառ օխան 30 Ս. Դ.

Կը ծախուին ՊԱՊԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԱՏԱՆ և բոլոր հայ նպարավաճառներու մօտ.

Այս օճառներուն ժանութիւնն ու որակը հասկնալու համար իւրաքանչիւր հայ ընտանիք միայն անգամ մը թող փորձէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի ՆՊԱՍՏ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ

1 ՄԱՐՏ 1930 ՇԱԲԱԹ, ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 10ԻՆ

ՕՓԷԼ ՌՈՒԻԱԵԱԼԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԷՄԱ ՌՈՒԱԵԱԼԻ ՄԷՋ

ԲՕՄԲԷՅԻ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐԵՐԸ

Սինեմայի Շեղ Ղերկոյացում

ԿԱՋՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 9, 15-ԻՆ

Տիեզերահռչակ ֆիլմ մը որու պատրաստութեան համար ծախսուած է 20 միլիոն ֆրանք և որու մասնակցած են 25,000է աւելի դերակատարներ։

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ՝
ՕԹԵԱԿ՝ 250 և 200, ՇԱՐՈՒ 50 Ս. Դ.
Ուսանողներու և Անդամներուն 30 » »

Կը խնդրուի բոլոր Միութիւններէ նկատի ունենալ սոյն թուականը խաչաձեւումի տեղի չի տալու համար։

ԸՆԹԵՐՑԱՍԵՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Եթէ չես ուզեր ցերեկուայ և երեկոյեան պարապոյ ժամերդ տրամադրել չար խորհուրդներու և սրճարան ու այլուր սպառել, և մանաւանդ եթէ կը փափաքիս միտքդ ու հոգիդ զարգացնել ազնիւ զգացումներով և գաղափարներով, միշտ սեղանիդ վրայ ունենալի հետեւեալ բովանդակալից թերթերը.— ԱԶԴԱԿ, ՅՈՒՍԱԲԵՐ, ՅԱՌԱՋ, ՀԱՅՐԵՆԻՔ (ամսագիր)՝ ԵՐԿՈՒՆՔ (Օրկան Զափհաս Որբերու Միութեան), ԴՐՕՇԱԿ, մարզական թերթեր՝ ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ, ՀԱՅ ԱՐԻ, ԿԱՅԾԱԿ, և ԿԱՎՌՕՇ։ Կը ծախուին հետեւեալ գիներով.

Յուսաբեր տար. կանխիկ	130 ֆրանք	ձեռքէ հոտը	2,5 Ս. Դ.
Յառաջ » »	140 »	» »	2,5 » »
Դրօշակ » »	25 »	» »	12,5 » »
Երկունք » »	22 »	» »	10 » »
Հայրենիք Ամսագիր »	100 »	» »	45 » »
Յունաճայ Տարեգիրք »	25 »	» »	125 » »

Ստանալու համար դիմել գրատուն «Մուրաս» (Ս. Նշան եկեղ. նամբուն վրա)

Հասցէ.— V. Bahadourian, Bab-Yaoub Beyrouth.

ՈՐԲ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Դիշերային վարժարանի դասաւանդութիւններ, ժամը 7,30—9,30

1.— Որբ. Ընդհ. Միութեան ակումբին մէջ, Երեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ օրեր։
2.— Ս. Զգ. վարժարան՝ Բաղտ. երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ։
3.— Պասատ, արհեստաւոր ազգ. ակումբ. երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ։
4.— Էշրէֆիէի Ազգ. Ազգ. ակումբ. Երեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ։

Կը դասաւանդուին հայերէն, արաբերէն, Ֆրանսերէն, անգլիերէն, բուսաբանութիւն և դերձակներու յատուկ ձեւագիտութեան դասեր։

Որբուհիներու յատուկ ձեւագիտութեան դասեր։ Ամէն երեքշաբթի և հինգշաբթի ՕՐԵՐ ժամը 5,30ին։

Նուագախումբի փորձեր

Երեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ իրիկուններ ժամը 7,30—9,30. Որբ. Ընդհ Միութեան ակումբ մէջ։ Պատրաստ է մասնակցելու բոլոր ազգային և օտար ձեռնարկներու, ն շաբաթ մը առաջ պայմանաւորուին։ հեռ։

Դրադարանը կը բացուի

Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը —5.

Շաբաթ երեքշաբթի իրիկունը ժամը 8—9.

Որբ. Ընդհ. Միութեան ելեկտրական լուսաբեմամբ ու ամէն յարմարութեամբ օժտուած սրահը վարձու կը տրուի մասնաւոր պայմաններով։ Որբուհիներու յատուկ հաւաքոյթներ ու գործունէութիւններ կ'ունենան, ուստի բոլոր որբուհիները կը հրաւիրուին ամէն կիրակի կէսօրէ վերջ հաւաքուիլ Միութեան ակումբը։

Վարչութիւն
Որբ. Ընդհ. Միութեան

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԱՏԻՐ ԽԱՆ ԵՒ ԱՄԱՆՈՒԼԼԱՀԻ ԿՈՒՍԱԿԻՑՆԵՐԸ

ՊՈՄՊԷՅ.— Յուզումառաջ եկաւ Ֆղանշրջանակներու մէջ, Փեշաւարի մէջ Ամանուլլահի նախկին առևտրական ներկայացուցիչ Սարտար Ապտիլ Հաքիմ խանի ձերբակալութեան թեամբ: Հաքիմ խան մերժած է հնազանդութեան երդում բնել Նատիր խանի: Ձերբակալուած է նաև Ամանուլլահի եղբայրը Մոհամէտ Ամին Խան որ հերոսական կերպով կռուած էր երկար տարեն, Պաշտ Սաքաօի դէմ:

Աֆղան առևտրակ. գործակալութեան շէնքը փակուստի կանութեան կողմէ, անծանօթ պատճառներով: Ձերբակորութեանց պատճառները անծանօթ են դեռ, կ'ըսուի թէ Նատիր Խան մասնաւոր դատարան մը կազմած է, դատելու համար դաւաճանութեամբ ամբաստանուած Մոհամ. Սարի և Մոհամ Վալի Խաները: Պէտք է միշտ թէ Մոհամ. Վալի Խան Աֆղանիստանի խնամակալ եղած է, Ամանուլլահի Եւրոպա երթած պատոյտ ընթացքին:

ԼԵՈՍԿՈՒԱ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿՈՒՏԱՑ

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուսիոյ մէջ հակակրօն շարժման մասին անգլ. թերթերու հանած ալմուկը պատճառ եղաւ որ սովիէթական բալշիւիզմի պաշտօնական մը պատասխան է Ուսոյս պատասխանը Մոսկուայէն փոխանցուած է պատգամաւորի մը միջոցով:

Պատգամաւորը կը յայտնուի թէ ուլտասահմանի ռուս հակայեղափոխական քահանաներն են որ ղպտերազմի արխիներէ պատմութիւնները երևան կը հանեն անգլ. հանրային կարծիքը տեղեկացնելու համար: Բայց կը կարծէ թէ անգլիացիները խիստ խոհական են նման բարբաջանքներու հաւատալու համար: Անիկա հրատարակուած լուրերը «անճշմարտանման» պատմութիւններ կը ներկայացնէ:

Պատգամաւորը կ'ընդունի թէ ցարերու օրով եկեղեցիին կողմէ գործադրուած ճնշումը նիստի առնելով, սովիէթական կառավարութիւնը դէպի կրօնք համակրանք չունի, բայց սովիէթները պայքարած են անոր դէմ կրթութեամբ ու փրոփագանդով և ոչ թէ Միջին Դարու հաւատաքննութեան յատուկ մեթոտներով:

ՊԱՊԸ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՀԱԼԱԾԱՆՔՆԵՐԸ

Վատիկան.— Հրատարակուեցաւ Պապի մէկ նամակը: Պապը կ'ողբայ Ռուսիոյ մէջ կրօնական հալածանքները: Ան կը հրաւիրէ քրիստոնեայ աշխարհը որ միացեալ կոչ մը ուղղէ Աստուծոյ, Մարտ 19 ին, ուր Ս. Պետրոս եկեղեցիին մէջ պատարագ մը պիտի մատուցանէ, կրօնքին դէմ ոուսերու գործած արարքներուն քաւութեան և ռուս ժողովուրդի հոգեկան առողջութեան ի նպաստ:

Պապը կը մեղադրէ թէ իր գահակալութեան թուականէն սկսած ինք կրկնապատկած է իր ջանքերը կասեցնելու համար Ռուսիոյ մէջ կատարուած սոսկալի հալածանքը և Պապութիւնը իր պատուիրակներու օգնութեամբը, 15,000 մանուկներ սրոյգ մահէ փրկած է Ռուսիոյ մէջ մինչև այն օրը, երբ սովիէթները ստիպեցին եկեղեցին որ դադրեցնէ իր ճիգերը:

Պապը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ յատուկ մասնաւոր Յանձնաժողով մը նշանակած է:

ՔՈՒԹԷՓՇՓԻ ԱՆՀԵՏԱՑՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Փարիզ,— Հանրային կարծիքը հետզհետէ կը յուզուի Զորք Ութէփ Ֆի անհետացման պատճառով. «Լա Լիպէրթէ» եբեքշաբթի օրուան համար մեծ միթինկ մը կը կազմակերպէ և կը հաւատարէ ռուս դեսպան Տէվկալէվսքին որ գայ յայտարարել թէ իսկապէս լուր չունի այս հարցէն: Թերթը կը խոստանայ անոր պաշտպանութիւնը ապահովել:

Նոյն թերթը վեր կ'առնէ այն պարագան թէ ռուս դեսպանը Ֆրանս. կառավարութեան կողմէ թելադրուած ըլլալով դիմեցաւ Ֆրանս. մամուլին դէմ անուանարկութեան դատ բանալու համար, ձեռնպահ մնացած է որևէ ձեռնարկէ:

ԶՕՐ. ՏԸ ՐԻՎԵՐԱՅԻ ԱՆԿՈՒՄԷՆ ԵՏՔ

Մարիտ.— Զոր. Փրիմօ տը Ռիվերա Ազգային Ժողովի անդամներուն պատգամագիր մը ուղղեց, ծանուցանելով թէ դիկտատորութեան նախկին նախարարներու պեկավարութեամբ կուսակցութիւն մը կազմուած է: Այս կուսակցութեան անդամները պիտի մասնակցին ընտրութեանց և պիտի պաշտպանեն դիկտատորութեան գործը:

ՕՂՈՒԹԻՒՆ ՊԻՐՏԻ ԱՐՇԱՒԻՆԽՈՒՄԲԻՆ

ՕՍԼՕ — Կը հաղորդուի թէ Ֆովկալ Պիտի նաւը «Օհիոի աֆ Նիւ Եորք» մտած է սառոյցներու շրջանը և կը փորձէ ճամբայ սրբանալ դէպի Ռոս ծովը, ծովակալ Պիրտի արշաւախումբին օգնութեան հասնելու նպատակով.

ՍՈՎԻԷԹԱԿԱՆ ՄԱՍՈՒԼԻ ԶԱՅՈՅԹԸ

Պերլին.— Պերլինի Ոճրագործ ատեանը անպարտ արձակեց Քարուէտցէն և ընկերները, վրացի հպատակներ որոնք ամբաստանուած էին թէ շէֆվոնէցներ խորդարարած են:

Սովիէթական մամուլը կատաղած է. Մոսկուայի իզվէսթիան կը սպառնայ քաղաքական նշանակութիւն մը տալ այս անպարտութեան վճիռին:

ՄԱՔՏՕՆԱԼՏԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Լոնտոն.— Խորհրդարանին մէջ, պ. Մաքտոնալտ յայտարարեց թէ խորհրդաժողովի մէջ ամէնուկողմեայ բանակցութիւններ կը կատարուին: Հաստատնութեան մը կը մտնեն բանակցութիւնները, նաւային սպառազինութեանց սահմանափակման մեթոտին դժուարին հարցին շուրջ: Այս հարցը երկար տարիներ փորձաքար դարձած է:

Պ. Մաքտոնալտ յայտարարեց թէ ոնկեղծ վիճաբանութեան մը ձեռնարկուած է միւս պատուիրակութեանց հետ՝ նաւային ուժերու հաւասարակշռութեան շուրջ, և մեծ յոյս ունի թէ այս մասին համաձայնութեան մը պիտի յանգին:

ՆՈՐ ՊԱՏԳԱՄՆԵՐ
ՕԹԷԼ ԼԻՒՔՍԷՆ

Օթէլ Լիւքսէն ետ դարձող բարեկամներուս, սալոնին մէջ փառաւորապէս քնացող ծանօթներուս, մէկ սենեակի մէջ քնացող, ուրիշ սենեակի մէջ արթնցող ընկերներուս, խճողումէ նեղացող հայրենակիցներուս, մինչև տեղ մը բացուիլը ոտքի վրայ սպասող մտերիմներուս, միաձայն ու միանուագ պահանջին, խնդրանքին ու փափաքին գոհացում տալու համար միայն ստիպուելոյս վարձել, արդէն ծանօթ Լիւքսի շէնքին վերի յարկն ալ, աւելի լիւքս, աւելի ընդարձակ, աւելի փառաւոր և բնականաբար աւելի վար, (դէպ չի հասկնանք), կամաւորումը աւելին կոթէն հաշուած բոլորովին նոր, յետ յասուս.— սալոնը քնացող և լեցուվերպարձող, թուրիկին նեղացող, անէծք տեղացող բնաւ չի կրնար լար. բծախնդիր ձերը խստապահանջ դերը, տկար սրտի տէրը, չեն ելլ